

Het “Nieuw Babylon” experiment

Het “Nieuw Babylon” experiment

Inhoud

<i>Proloog</i>	<i>blz. 3</i>
<i>Locatie analyse</i>	<i>blz. 3</i>
<i>Architectuur Opvatting : New Babylon</i>	<i>blz. 4</i>
<i>Architectuur Opvatting : Transparantie in de architectuur Open Bouwen</i>	<i>blz. 5</i>
<i>Overeenstemming komen met een woonproducent</i>	<i>blz. 6</i>
<i>Keuzes die wel of niet aan de woonproducent worden voorgelegd</i>	<i>blz. 6</i>
<i>Spanningsveld tussen opvatting van de kwaliteit die de architect voorstaat en gegeven de woonproducent is koning</i>	<i>blz. 6</i>
<i>Om te gaan met een conflict situatie</i>	<i>blz. 7</i>
<i>Samenwerking met de overige woonproducenten en architecten</i>	<i>blz. 7</i>
<i>De financiële beheersing van het project</i>	<i>blz. 7</i>
<i>Epiloog</i>	<i>blz. 8</i>

Proloog.

Een complexe openbare ideeënprijsvraag, uniek in Nederland.

Op basis van het bestemmingsplan "Om de Haenen" .

De algemene doelstellingen zijn:

- positieve bijdrage aan het Bredase architectuurklimaat, de architectonische resultaten;
- de particuliere opdrachtgever als woonconsument meer woonproducent te maken (particulier opdrachtgever hier verder benoemen als woonproducent);
- het samenwerken van alle betrokken architecten en opdrachtgevers;
- het betreft aaneengesloten bebouwing;
- een maximum te stellen budget voor de bouw- en stichtingskosten.

Locatie analyse.

Landschap.

De typische Haenenstraatjes.

De Heining als landschappelijk en ecologische schakel als functie voor Teteringen als geheel.

Nieuw aan te leggen duurzaam groen in de vorm van een golfbaan voor de geleidingszone.

Het oostelijke bosgebied als een groene ruimte doortrekken tussen Haenen Zuid en sportcomplex tot in het centrum van Teteringen.

Stedenbouw.

Stedenbouwkundige typologieën.

De geplande en bestaande woningbouw manifesteert zich in de typologieën:

- stroken en blokken;
- bestaande wijk De Haenen.

De Haenen zuid sluit aan op de functies van het centrumgebied de Scheperij.

De Haenen zuid krijgt een zeer gedifferentieerd invulling:

- een basis school;
- woningen voor ouderen;
- bijzondere bestemming;
- herbestemming voormalige historische boerderij.

Architectuur.

De oude boerderij "Rombouts" met hoog historisch karakter.

De bestaande wijk "de Haenen" met architectuur van enige jaren geleden.

Architectuuropvatting.

“New Babylon”

De “Homo Ludens”: de spelende mens.

In het manifest “New Babylon” (Constant, Manifest: Reflex nr. 2, 1949) wordt een cultuur beschreven die op permanente creativiteit berust van de gehele mensheid binnen een wereld omvattende sociale ruimte: “Met New Babylon begint een nieuw tijdperk in de cultuurgeschiedenis dat met geen vroeger tijdperk te vergelijken is. Alle culturen die tot nu toe zijn ontstaan waren staties van aard, dat wil zeggen: gefundeerd op een ideologie die tot doel had de bestaande maatschappijvorm in stand te houden, deze al ‘eeuwige waarheid’ af te schilderen.

De dynamische cultuur van New Babylon echter bestaat in en door de verandering. Er is geen rede om welke sociale relatie dan ook in stand te houden, zoals in de utilitaristische maatschappij, waar de productie van de sociale verhoudingen afhankelijk is.

Door de massale deelname aan het acculturatieproces komt een steeds wisselend cultuurpatroon tot stand, uit een stroom van contrasterende creatieve momenten.

Aangezien een creatief werkzame massa iets nog geheel onbekends is in de geschiedenis, moeten we ons om deze massa-creativiteit te definiëren bedienen van begrippen (zoals overvloed aan creatieve potentie; voortdurende modificatie van al het bestaande; het spel in de leef sfeer) die niet of moeilijk verenigbaar zijn met de gangbare begrippen van een cultuurgeschiedenis waarin creatie altijd iets zeldzaams en kostbaar betekend heeft, iets dat behoedzaam moest worden behandeld.

De ruimte is dynamisch.

De sector als het kleinste element de zgn. basis constructie, waarbinnen zich de opbouw van het leefmilieu voltrekt. Deze basis constructie zal zo moeten worden ontworpen dat bij de mobiele constructie van de leefruimte (micro structuur), de groots mogelijke vrijheid blijft bestaan. In zijn eenvoudigste vorm kan men zich een basis constructie voorstellen, bestaande uit enkele gestrekte horizontale vlakken boven elkaar , met verticale verbindingen onderling en met de aarde, en een of meer vaste kerne n voor de materiële voorzieningen...” .

Helaas is dit nog steeds een utopie en weerspiegelt nog niet de realiteit van nu.

Bij wijze van experiment zou men deze gedachte als uitgangspunt kunnen nemen om de *creatief bewuste woonproducent* de eigen directe leef omgeving (de zgn. ‘sector’) gestalte te laten geven en dit ook op semi openbaar niveau samen met de andere betrokken woonproducenten te doen.

De rol van de architect(en) hierbij (is) (zijn) om handvatten aan te reiken, om oplossingen te bieden, begeleiden van de woonproducent, installatie / technieken juist te hanteren i.s.m. de vele adviseurs, de relatie gebouw met de openbare ruimte en semi openbare ruimte te bewerkstelligen, de regelgevingen te hanteren en het maximaal te besteden budget te handhaven.

Transparantie in de architectuur: "Homogeniteit in het totale plan".

(Colin Rowe, Robert Slutzki: Tranzparenz , Le Corbusier Studien 1)

Transparantie in de architectuur kan tweeledig zijn:

- transparantie van het materiaal (v.b. Bauhaus);
- transparantie in overdrachtelijke zin: het bewust worden van primaire voorstellingen, welke elkaar wederzijds doordringen zonder zich opties te vernietigen (v.b. Le Corbusier Villa te Garches).

Een homogeniteit te verkrijgen in architectuur van het gehele plan volgens de definitie van transparantie in overdrachtelijke zin.

De creatief bewuste wensen van alle woonproducenten naar evenredigheid gestalte geven, waarin ook de stedenbouwkundige factoren worden verwerkt.

Open Bouwen.

(Le Corbusier; OBOM Delft)

Een kader maken waar in de 'spontane vormen' van de woonproducenten ook daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd.

Het Open Bouwen geeft handvatten op verschillende niveaus, zeggenschap over de verschillende bouwdelen:

- de drager en installaties: de architecten bepalen een zo flexibel mogelijke drager en installaties waarin de diverse woningplattegronden kunnen komen, op basis van de aangegeven stedenbouwkundige verwachtingen. Ook *het levens bestendig bouwen* wordt opgenomen in dit kader, hier voor wordt een verwachting over uitgesproken. Woningplattegronden kunnen naar buiten toe worden uitgebreid, maar ook ontnomen worden van of afgestaan aan belendende woningplattegronden op basis van verkoop,aankoop of leasing... ;
- de gevel: de woonproducenten hebben zeggenschap over ruimte, vorm, textuur en kleur i.o.m. de andere woonproducenten, waarbij de architecten de woonproducenten begeleiden en de wensen toetst op haalbaarheid: de samenhang met het gehele project / plan, de samenhang met de omgeving.
- Het inbouwpakket : de woonproducenten bepalen de eigen indeling van de woningplattegronden voor het moment, waarbij de architecten begeleiden en de wensen toetst op haalbaarheid: het hanteren van de regelgeving, installaties en de relatie met de belendende woningplattegronden.

Overeenstemming komen met een woonproducent.

Huidige vraag naar flexibiliteit en medezeggenschap.

De architecten ten dienste van de woonproducenten.

Gebruik maken van de in de architectuur opvatting beschreven instrumenten w.o. het Open Bouwen Ontwikkeling Model (OBOM) als uitgangspunt voor het flexibiliteit beginsel.

Keuzes die wel of niet aan de woonproducent worden voorgelegd.

Het Open Bouwen Ontwikkeling Model (OBOM) als uitgangspunt voor het flexibiliteit beginsel.

Spanningsveld tussen opvatting van de kwaliteit die de architect voorstaat en gegeven de woonproducent koning is.

De kwaliteit die behaald wordt is afhankelijk van de keuzes die de woonproducenten maken. De architecten zijn in beginsel personages die begeleiden en de keuzes van de woonproducenten toetsen op haalbaarheid: financieel, technisch, regelgevingen, welstand, e.a., in samenhang met het plan en de stedenbouwkundige omgeving.

Om te gaan met een conflictsituatie.

Het Open Bouwen Ontwikkeling Model (OBOM) als voorwaarde voor het flexibelheidsbeginsel voor het gehele plan.

Conflicten die kunnen ontstaan tussen de partijen op te lossen m.b.v. alternatieven:

- hoe doen andere teams het op dit gebied en kan daar van geleerd worden;
- literatuur onderzoek en/of bezoek aan praktijk gevallen waarbij een gelijk soortig probleem opgetreden is;
- het conflict voorleggen aan de helpdesk;
- in het uiterste geval het conflict voorleggen aan een te vormen cie. die de impasse arbitrair beslist zonder beroep mogelijkheid.

Samenwerking met de overige woonproducenten en architecten.

De boven omschreven uitgangspunten gaan van een hechte samenwerking uit tussen alle betrokkenen.

Ook bij mogelijk te ontwikkelen specifieke bouwdelen die de flexibiliteit van het plan vergroten is samenwerking van hoogst belang:

- op drager niveau tussen de betrokken architecten en adviseurs;
- op gevel- en inbouwpakketten niveau tussen woonproducenten en architecten.

De financiële beheersing van het project.

De kosten voor de drager- en installatiedelen zijn goed in te schatten op basis van een principe drager die zorg draagt voor de gewenste flexibiliteit voor gevel- en inbouwpakketten niveau, en de stedenbouwkundige eisen. (in de hiërarchie binnen het Open Bouwen staat de stedenbouw een niveau hoger dan het drager niveau en beschrijft / definieert de openbare ruimte als zodanig)

De drager is zo ontwikkelt dat er een hoge mate van flexibiliteit voor het gevel- en inbouwpakketten niveau ontstaat en stelt de woonproducenten instaat hun leef omgeving in te richten.

Alle bouwdelen zijn ontworpen aan een modulair systeem op basis van de kleinste gemene deler van de gevel- en inbouwpakketten uitrusting.

Woonproducenten kiezen in kwaliteit van uitrusting niveau en deze keuze is onafhankelijk aan de flexibiliteit van de bouwdelen:

- klasse 1: kwalitatief 'goed' maar gaat ten koste van andere opties die binnen het aangegeven budget op dat moment niet kunnen worden uitgevoerd maar altijd later wel kunnen worden gerealiseerd;
- klasse 2: kwalitatief 'minder' maar geeft de mogelijkheid om ook andere opties op dat moment uit te voeren binnen het budget, zoals meer woonoppervlak, hierbij wordt het dragerdeel uitgebreid m.b.t. de standaard principe drager.

Epiloog.

Een woongebouw die de woonproducent de vrijheid geeft om een eigen wooneenheid op creatief bewuste wijze in te delen.

Dit proces staat niet stil.

Steeds kunnen er weer veranderingen plaats vinden door eenvoudige bewegingen, de te ontwikkelen systemen hebben dit in zich.

Het gebouw zal in verschijningsvorm in de tijd gezien door de toepassing van het 'transparantie' principe niet veranderen omdat de optische delen elkaar niet tegenspreken maar elkaar aanvullen en als een geheel blijven werken.

Hierbij is de rol van de architect onontbeerlijk als begeleider van de woonproducent. De architect die het overzicht van het geheel en de samenspraak met de anderen voorstaat.

Het toevoegen en het weghalen van bouw elementen zal de werkelijke optische waarneming van de wooneenheden niet echt veranderen.

De wooneenheden zullen in het licht van onze bestaande cultuur opvatting toch steeds voldoende niveau van welstand hebben.